

ECONOMISCHE BEOORDELING SLACHTKUIKENPROEVEN

Ir. P. van Home, LEI gedetacheerde bij "Het Spelderholt"

Via een eenvoudig rekenschema kunnen slachtkuikenproeven, waarvan de belangrijkste zoötechnische resultaten bekend zijn, economisch beoordeeld worden.

Inleiding

In publikaties waarin verslag wordt gedaan van proeven met pluimvee wordt veelal volstaan met vermelding van de zoötechnische resultaten. In aanvulling op deze gegevens kan het van belang zijn om een indicatie te hebben van de economische relevantie van de verschillen gevonden onder de proefomstandigheden. In dit artikel zal hiertoe een eenvoudig rekenschema besproken worden, waardoor de onderzoeker of de lezer van de verslagen de resultaten ook economisch kan vertellen. Toepassing kan plaatsvinden op verschillen die significant zijn. We beperken ons hierbij tot de slachtkuikenhouderij. In een volgend artikel zal de leghenhouderij aan bod komen.

Rekenschema

Vanuit de drie basis kengetallen: groei per dier per dag, voederconversie en uitvalpercentage kan een eenvoudige saldo berekening gemaakt worden.

Onderstaand schema geeft een overzicht van de opbouw van de berekening.

In dit schema dienen ingevuld te worden: aantal mestdagen, groei/dier/dag, uitval,

voederconversie en de prijzen voor voer, eendagskuijens en de opbrengstprijis. Deze prijzen en de overige variabele kosten zullen vaak per proefgroep gelijk zijn. Indien het aantal mestdagen gelijk is, kan volstaan worden met een vergelijking van het saldo per kuikenplaats per ronde.

Economische waarde

Voor de huidige situatie in de slachtkuikenhouderij zijn uitgangspunten gekozen, waarmee enkele berekeningen uitgevoerd zijn.

mestduur (dagen)	42
netto groei/dier/dag (kg)	0,040
uitval (%)	4,5
voederconversie	1,90
leegstand (dagen)	14
opbrengstprijis (gld/kg)	1,95
voerprijis (gld/kg)	0,62
eendagskuijens (gld/stuk)	0,54
overige var. kosten (gld/p.o.k)	0,30

Het resultaat is dat 1 gram lagere groei het saldo per kuikenplaats per ronde met ruim 3 cent verlaagd. Voor een volwaardig bedrijf

saldo berekenina per kuikenplaats

Opbrengsten:

groei/dier/dag X mestdagen x opbrengstprijis/kg x (1 00-uitval%)/100 f...

Voerkosten:

Groei/dier/dag x mestdagen x voerprijis/kg x (100-uitval%)/100 x V.C f....

Kuikencosten:

f....

Overige variabele kosten:

(gezondheidszorg, strooisel, verwarming, elektra, afleveren, rente dieren, mestheffing)

f.... +

Totale variabele **kosten/kuikenplaats/ronde**

f.... -
f....

Saldo/kuikenplaats/ronde

Aantal ronden:

365 / (mestduur + leegstand):

... x

Saldo/kuikenplaats/jaar

f....

met 60.000 slachtkuikens is dit op jaarbasis een saldooverlaging van 12.000 gulden.

Een verhoging van de voederconversie met 1 punt, verlaagt het saldo per kuiken met 1 cent. Per jaar op bedrijfsbasis is dit 3.900 gulden.

Een verhoging van de uitval met (absoluut gezien) 1% verlaagt het saldo per kuikenplaats met 1,3 cent. Per jaar op bedrijfsbasis wordt hierdoor het saldo verlaagd met bijna 5.100 gulden.

Hieruit kan gekonkludeerd worden dat het saldo per kuiken met 3 cent verlaagd wordt ten gevolge van:

- een lagere groei van 1 gram
- een verhoging van de uitval met 2%
- een voederconversie die 3 punten hoger is.

In het voorbeeld is gerekend met de huidige prijsniveaus. Afhankelijk van de situatie dienen de prijzen aangepast te worden om tot een juiste waardering te komen. Zo zal een lage voederconversie vooral bij hoge voerprijzen zwaarder doortikken, terwijl een gunstige groei met name bij hoge opbrengstprijzen financieel belangrijker wordt.

Bij de economische waardering is uitgegaan van proeven waar in de vergelijking een gelijke mestduur en bezetting per vierkante meter staloppervlakte is aangehouden. Voorbeelden hiervan zijn in proeven waarin voeders, drinkwatersystemen of merken kuikens vergeleken worden.

Een voorbeeld

In de proeven zullen, in tegenstelling tot het bovenstaande, de kengetallen in combinatie variëren. De gevonden waarden kunnen dan, bij een gekozen prijsniveau, ingevuld worden in het rekenschema. In de tabel wordt een voorbeeld gegeven van een proef uitgevoerd door de Pluimveeteeltproefbedrijven waarbij twee drinkwatersystemen met elkaar vergeleken zijn.

drinkwatersysteem	A	B
mestduur (dagen)	41	41
groei/dier/dag (gram)	40,3	40,0
uitval (%)	5,2	4,4
v.c	1,80	1,83
saldo/k. pl. (ct p.o.k)	46,6	43,8

Met andere woorden: per ronde geeft drink-

watersysteem A een voordeel, in de vorm van een hoger saldo, van 2,8 cent. Voor een bedrijf met 60.000 slachtkuikenplaatsen is dit per jaar 11.000 gulden.

Op een eenvoudige wijze is hiermee het verschil in zoötechnisch resultaat in geld uitgedrukt. Het zal echter duidelijk zijn dat meerdere factoren een rol spelen bij de keuze van een, in dit voorbeeld, drinkwatersysteem. Er kunnen verschillen zijn in bijvoorbeeld arbeidsbehoefte, investeringskosten, werkgemak of risico.

Andere factoren

Meerdere factoren die van belang kunnen zijn, zijn in het rekenschema niet meegenomen. Er is gerekend met slechts een opbrengstprijzen voor de slachtkuikens. In de praktijk zullen er prijsverschillen zijn naar gewicht en kwaliteit. Indien er verschillen zijn gekonstateerd in kwaliteit (bijvoorbeeld uitwendige kwaliteit, vetheid, aandeel borstvlies) van de kuikens, die in de uitbetaling van de slachterij naar voren komen, dan moeten deze in de berekening meegenomen worden. Een tweede voorbeeld betreft het verloop van de uitval. Indien in de proef duidelijke verschillen zijn in het tijdstip van de uitval (met als uitersten veel uitval in de eerste week danwel aan het einde van de mestperiode) dient ook hiervoor gecorrigeerd te worden. Dit alles betekent dat per proef bekeken moet worden of volstaan kan worden met de hier beschreven eenvoudige economische evaluatie met behulp van het rekenschema of dat een meer specifieke berekening gemaakt dient te worden.

Konklusies

Veel slachtkuikenproeven, waarin significante verschillen voor de belangrijkste zoötechnische kengetallen naar voren komen, kunnen met behulp van een eenvoudig rekenschema economisch geëvalueerd worden. Uit berekeningen bij de huidige prijsniveaus blijkt dat het saldo per kuiken met 3 cent verlaagd wordt indien:

- de groei/dier/dag 1 gram lager is of
- de uitval met 2% toeneemt of
- de voederconversie met 3 punten verhoogd wordt.

In proeven waarin verschillen in bijvoorbeeld kwaliteit of het verloop van de uitval gesignaleerd worden is een meer toegespitste berekening gewenst.